

B l o k k i

1 1 / 2 0 1 3

- Nokkahuilukatselmuksen satoa
- Suomalaisen nokkahuilukulttuurin isiä - Rabbe Forsman
- Nokakkain

P u h e e n j o h t a j a n n u i j a

Seuramme järjesti lauantaina 9.11 Helsingissä nuorten nokkahuilistien katselmuksen, joka oli Suomessa ensimmäinen laatuaan. Tapahtuma kokosi yhteen 32 soittajaa ympäri Suomen, ja päivän aikana kuulumme toinen toistaan hienompia esityksiä sekä soolosoittajilta että ryhmiltä. Kiitos kaikille osallistujille, niin esiintyjille kuin opettajillekin! Katselmuksesta jäi todella hyvä mieli, ja vaikuttaa siltä, että nokkahuilunsoitto on Suomessa hyvissä kantimissa.

Nuoret nokkahuilunsoiton harrastajat tapaavat ja kuulevat toistensa soittoa valitettavan harvoin lukuun ottamatta oman oppilaitoksensa tai koulunsa esiintymisiä. Nokkahuilu on kuitenkin marginaalisoitin, jolla on erikoisominaisuuksia (vanhan musiikin soitin, orkesteriin kuulumaton soitin), joiden vuoksi nokkahuilisteilla ei ole samoja mahdollisuuksia soittaa toisten soittajien kanssa kuin muilla puhaltajilla. Sen vuoksi olisi erityisen tärkeää koota nokkahuilunsoiton harrastajat yhteen säännöllisesti, jotta he tapaisivat "kohtalotovereita" ja voisivat kuulla miten muut soittavat ja esiintyvät. Minkä valmistajan soitin tuo oli? Entä tuo teos, tuohan kuulosti hauskalta! Hei minäkin olen esittänyt tuon kappaleen joskus! Samalla tavalla kuin aikuiset nokkahuiluammattilaiset tai -harrastajat käyvät ulkomailla imemässä vaikutteita ja haistelemassa nokkahuilumaailman uusimpia tuulia, tulisi myös nuoremmilla olla mahdollisuus samaan omassa kotimaassaan.

Lahden konservatorio järjesti puhallinkilpailuja neljä kertaa vuosien 1994 ja 2003 välisenä aikana, mutta nokkahuilusarjaa kilpailussa ei ollut. Nuoret nokkahuilistit ovat esiintyneet mm. Nuori soi tapahtumissa eri puolella Suomea, mutta ovatko nokkahuilistit jo käyneet esiintymässä esimerkiksi Huittisten Hullussa Puhalluksessa?

Mitä enemmän nokkahuilistit ovat erilaisissa nuorten soitotapahtumissa esillä, sitä paremmin tietoisuus nokkahuilusta kasvaa ja sitä enemmän arvostus soitintamme kohtaan lisääntyy.

Toivon, että nuorten nokkahuilistien katselmuksesta syntyy perinne, joka kestää pitkään. Siemen on kylvetty ja ensimmäinen sato on korjattu, nyt odottelemme seuraavaa!

Eero Saunamäki

Suomen nokkahuiluseura ry:n puheenjohtaja
puheenjohtaja@nokkahuilu.fi

T Ä S S Ä N U M E R O S S A :

Puheenjohtajan nuija	2
Kuvatunnelmia katselmuksesta	3
Rentoa soittoa hyvässä salissa	4
Oravaisista Helsingin kautta Uusikaarlepyyhyn	5
Nokakkain	7

BLOKKI

Suomen nokkahuiluseura ry:n
lehti 2/2013 31.12.2013

Toimituskunta:

Anna Saunamäki (päätoimittaja),
Henna Mäkelin, Eero Saunamäki,
Petri Arvo

Taitto: Petri Arvo

sihteeri@nokkahuilu.fi
www.nokkahuilu.fi

Kuvatunnelmia nokkahuilukatselmuksesta

Pohjois-Kymen musiikkiopiston nokkahuiluryhmän esityksen huipensi Klovnin tanssi asiaankuuluvine rekvisiittoineen.

kuva: Eero Saunamäki

Timo Saarinen tutkii Mollenhauerin nokkahuiluja soitinnäyttelyssä. Anna Saunamäen järjestelyapurina toimi Touko, 3kk.

kuva: Eero Saunamäki

Päivän päätteksi jaettiin kaikille osallistujille diplomit.

kuva: Laura Ollberg

Rentoa soittoa hyvässä salissa

Teksti: Anna Saunamäki

Kuva: Eero Saunamäki

Suomen nokkahuiluseuran järjestämä katselmuspäivä 9.11. Helsingissä Musik- och kulturskolan Sandelsissa oli luonteva esiintymismahdollisuus, ja vieläpä asiantuntijoiden laatiman palautteenkera. Paikalla oli nelihenkinen ammattilaisista koostunut arvioijajoukko joka kirjoitti kaikille esiintyjille henkilökohtaista palautetta, ja kukin esiintyjä sai todis-

tuksen suorituksestaan. Vaikka katselmuksen ohjelmistoa oli varmasti harjoiteltu paljon ja esiintymiseen valmistauduttu huolella, ei nuoria soittajia tuntunut tilaisuus kovasti jännittävän. Rennonoloinen tunnelma välittyi myös soittajien kommenteista esitysten jälkeen.

Savonlinnasta katselmukseen matkanneita Hanna Ristilää ja Varpu Vehomäkeä Gyllenberg-salissa soittaminen ei liiemmin jännittänyt. "Vähän jännitti, mutta erilailla kuin vaikkapa tasosuo-

rituksessa", Hanna kommentoi. Myös hyvä sali auttoi siihen, että soitosta pystyi nauttimaan. Sekä Hanna että Varpu osallistuisivat mielellään uudelleen vastaavalaaiseen katselmukseen.

Gyllenberg-sali sai kiitosta myös Lauttasaaren musiikkiopistoa edustaneelta Eevi Komarolta. Eevi oli kaikin puolin tyytyväinen soittoonsa: "Ennen esitystä ei jännittänyt yhtään, mutta soiton aikana vähän." Myös Eevi osallistuisi katselmukseen uudemman kerran.

Katselmukseen osallistuivat:

Musik- och kulturskolan Sandels, Helsinki (op. Ann-Catrin Wulff):

Andrea Kortman
Maria Jauhiainen
Aino Jauhiainen
Hanna Sjögren
Per Stenlund
Alma Portin
Severin Brummer
Leia Nummisalo
Felicia Karrenberg
Victor Suhonen

Eevi Komaro soitti katselmuksessa Pauliina Isomäen ja Johann Sebastian Bachin musiikkia.

Länsi-Helsingin musiikkiopisto (op. Pekka Silén):

Kaarina Lundell
Pietari Halme
Elsa Silván
Sofia Fernholm
Kim Kärkkäinen

Pohjois-Kymen musiikkiopisto, Kouvola (op. Eija Puukko):

Linnea Rynnänen
Lotta Sainio
Kaisa Ansamäki
Alisa Pigg
Henna Mäkelin
Johanna Aho-Salakka (kantele)

Lahden konservatorio (op. Leena Siniranta-Ollberg):

Viivi Vähä-Antila
Tuomas Vehniäinen

Savonlinnan musiikkiopisto (op. Arja Nikula):

Varpu Vehomäki
Hanna Ristilä

Tampereen konservatorio (op. Petri Arvo):

Essi Kyyrönen

Kannustuspalkinnot (nuottikauppa Ostinaton lahjakortteja):

Pohjois-Kymen musiikkiopiston nokkahuiluryhmä
Alma Portin (Musik- kulturskolan Sandels)
Sofia Fernholm (Länsi-Helsingin musiikkiopisto)
Duo Emmi Olkkonen & Eevi Komaro (Lauttasaaren musiikkiopisto)
Essi Kyyrönen (Tampereen konservatorio)
Tuomas Vehniäinen (Lahden konservatorio)
Pietari Halme (Länsi-Helsingin musiikkiopisto)

Oravaisista Helsingin kautta Uusikaarlepyyhyn

Nokkahuilun asema Suomen taidemusiikkikentällä on paljolti Sibeliuksen Akatemiassa pitkän uran tehneen Rabbe Forsmanin sinnikkään työn tulosta. Kirjoituksessaan Forsman kertoo taustoistaan sekä vaiheistaan Sibeliuksen Akatemian pitkäaikaisena vanhan musiikin lehtorina sekä linjanjohtajana.

”Aloitin pianotunnit Oravaisten pappilassa äitini johdolla vuonna 1951. Olin täyttänyt viisi vuotta. Burgmüllerin etydit ja Clementin sonatiinit sujuivat ennen kuin nokkahuilu tuli kuvaan jouluna 1956.

Koulumatkalla olin nähnyt sekatavaraliikkeen ikkunassa ihanan näköisen huilun, jossa oli metalliläppiä ja monenväristä muovia. Toivoin sen joululahjaksi.

Pettymys oli aattona suuri, kun paketista paljastui simppelein näköinen puuhuilu ilman ensimmäistäkään läppää. Perhe puhkesi selittelyihin, ja Sibeliuksen Akatemiassa ensimmäistä vuotta urkuja opiskeleva isoveljeni sai minut lopulta uskomaan että toivomani pilli oli lelu mutta tämä simppelein näköinen sen sijaan ihan oikea soitin. Se oli saksalaisotteinen, vaahterapuinen Adler-sopraano.

Vilkas bokserikoiramme pureskeli tämän ensimmäisen nokkahuiluni käyttökelpottomaksi, mutta sain heti uuden ja varsin pian myös englantilaisotteisen Kung-alton. Kesäkurssilla pääsin Suomen varsinaisen nokkahuilupioneerin Fabian Dahlströmin oppilaaksi. Kesällä 1962 Dahlström järjesti Hans-Martin Linden Hankoon pitämään kurssia. Tyylin suhteen

olin vahvasti Linden enkä Brüngenin kannalla. Kurssi oli unohdumaton.

Kotimatalla Linden kurssilta pidin, melkein 16-vuotiaana, oman urkukonsertin Lauttasaaren kirkossa. Muutettuamme 1959 Vaasaan sain käydä sekä piano-että urkutunneilla – molemmissa oli loisto-opettaja. Myös poikkihuilu tuli kuvaan, ja soitin lukiolaisena kaksi vuotta Vaasan kaupunginorkesterissa. Se oli korvaamaton kokemus, joka levensi musiikin tuntemustani. Kerran sain myös soittaa orkesterin kanssa nokkahuilusolistina Telemannin F-duurikonserton.

Ylioppilastutkinnon jälkeen lähdin kuitenkin opiskelemaan teologiaa. Olin – ja olen edelleen – erittäin kiinnostunut vanhoista kielistä ja raamatun tutkimuksesta. Filologian osaamisesta on ollut minulle suuri hyöty myös musiikin ja ideologioiden tutkimuksessa. Sovelsin osaamistani myös Sibeliuksen Akatemiassa pitämiini luentoihin ja seminaareihin.

Sibeliuksen Akatemiaan tulin nokkahuilun tuntiopehtajaksi 1976, vuotta myöhemmin päätoimiseksi. Ennen sitä olin toiminut kirkollisissa tehtävissä joitain vuosia, 1960-luvun loppupuolella myös urkurina Itä-Helsingissä.

Nokkahuiluopetuksen perustan olivat Sibeliuksen Akatemiaan rakentaneet Egil Cederlöf ja Olli Ruottinen. Siltä pohjalta oli minun hyvä jatkaa. Aloin heti myös hankkia taloon nuotteja ja soittimia, isot Kung-bassot jo 1978. Kesällä 1979 ravasimme vaimoni kanssa Lontoossa kustantamosta kustantamoon ja postitimme kotiin kiloittain vanhan musiikin nuotteja. Ryhdyin myös hankkimaan nuotteja Akatemian

kirjastoon, jossa aina suhtauduttiin myönteisesti ehdotuksiini.

Näinä vuosina kävin myös säännöllisesti Clas Pehrssonin tunneilla Tukholmassa. Jatkoin myös Hans-Martin Linden kursseilla senkin jälkeen kun olin pitänyt ensikonsertin (1980). Liikuin ahkerasti festivaaleilla, soitinnäyttelyillä ja kongresseilla (Amsterdam, Brügge, Utrecht, Bremen, Berlin, Basel, Trondheim, Wien, Regensburg, Stockstadt, Mössingen).

Tärkeä kontakti uuden nokkahuilumusiikin tiimoilta minulle on ollut Gerhard Braun, jonka olen tavannut useasti Stuttgartissa ja Karlsruheessa. Käydessäni Australiassa 1994 kävin Recorder Homepagen ylläpitäjän Nicholas Landerin kotona Perthissä ja soitimme duettoja yhdessä. Hän oli autenttisten barokkisormitusten fanaatikko.

Pysyvä tulos Akatemian hallinnollisesta työstäni ovat 25 vuoden aikana (1978–2003) tekemäni erittäin monipuoliset soitinhankinnat. Se jälkeen kun minut oli 1982 nimitetty vanhan musiikin lehtoriksi kehitin nopeasti laajan opetusjärjestelmän. Kohderyhminä olivat heti alusta periodisoittajien lisäksi modernien soitinten opiskelijat ja laulajat. Tällaisia muutamia barokkikursseja tehneitä entisiä oppilaitani löytyy tänään useimmista suomalaisista sinfoniaorkestereista.

Anssi Mattilan kanssa johtamani Bach-viikko 1985 oli tärkeä tällaisen tyyllitiedouden kehittämisen kannalta. Esitimme kaikki Bachin orkesteriteokset Ritarihuoneella. Myös Säätytalon upeissa saleissa pidettiin paljon opiskelijakonsertteja. Valitettavasti rehtori Ellen Urhon ja kollegojen tuella tekemäni yritys saada Säätytalo pysyvästi

kulttuurin käyttöön epäonnistui. Erehdyin kuvittelemaan että opetusministerinä istuva vanha teologiystävä pystyisi vaikuttamaan aisaan.

Intensiivinen kausi työssäni oli itsenäisen vanhan musiikin yksikön rakentaminen 1990-luvulla. Vahvuutenamme oli huippuopettajisto kaikissa oleellisissa periodisoittimissa. Erityisesti minulle on jäänyt mieleen Jaap Schröderin opettajakausi 1997–99. Se oli minulle verraton jatkokoulutus, kun isännyydestä vastaavana istuin kuuntelemassa lähes kaikki mestarin barokkiviulu- ja kamarimusiikkitunnit. Muuten selvittiin kotimaisin opettajavoimin. Missään muussa pohjoismaisessa musiikkikorkeakoulussa ei ollut vastaavaa tarjontaa.

Pitkäjänteisimmän opetustyön tein tietenkin pääaineisten nokka-huiluopiskelijoiden kanssa. Varsinkin loppututkintojen jälkeen muistan olleeni aina täysin poikki – minulla oli niin valtava lataus saada mahdollisimman hyvä tulos aikaiseksi.

Joten hyvällä omallatunnolla viettän Uusikaarlepyyssä eläkepäiviä. Soitan urkuja ja toimin välillä seudun kanttoreiden sijaisena. Harrastan Sibeliustutkimusta, ja olen viime vuosina julkaissut useita artikkeleita koskien Sibeliusen henkilökuvaa ja hänen ajatteluaan. Varsinkin hänen antisemitisminsä ja poliittinen ajattelunsa kiinnostavat minua. Mannerheimin jälkeen on Sibeliusen vuoro tulla alas kansakunnan kaapilta, mikä ei vähennä hänen musiikkinsa arvoa.”

Rabbe Forsman

Ateljé Bildström, Uusikaarlepyy

Nokakkain- Nokkahuiluharrastaja törmäilee musiikin maailmassa

Teksti: Henna Mäkelin

Äidin oma elämä

On tapahtunut jotakin ravisuttavaa. Minusta on tullut äiti. Lulu on ihana puolitoistavuotias.

Lulu on myös melkoinen tyranni, jonka valtakausi alkoi jo raskauden alkuvaiheessa ja vaikeutti soittamista.

Jo muutaman raskauskuukauden jälkeen huomasin, että aloin hengästyä erittäin helposti. Soittamisesta tuli tukalaa, koska kasvava vatsa vei keuhkoilta laajenemistilaa. Puolivälin jälkeen soittamisesta tuli mahdotonta myös siksi, ettei ergonomia ollut entisenlainen. Soittaminen sai hartiat jumiin.

Suuntasin siis silloin jo vähäisen tarmoni musiikin kuunteluun.

Kun istuin konserteissa, huomasin vauvan aerobikkaavan vatsassa aina puhallinsoolojen aikaan. Hymyilytti. Jotakin pikkuiselle oli jäänyt takaraivoon harjoittelustani. Viettiköhän se vatsassa tanssibileitä vai potkiko kohdun seinämiä huutaen: "Päästäkää minut ulos! En kestä tätä meteliä enää!"

Syntymänsä jälkeen pikkuinen aikasyöppö pisti pillit pölyttymään kaapin pohjalle vielä kuukausiksi.

Kun ensimmäisen kerran puhalsin vauvalleni (Hups, kirjoitin ensin vaivalleni!) vähän Van Eyckia, tuomio oli tyrmäävä: "YÄÄÄÄÄ!"

Vaihdoin sopraanon tenoriin. Ehkä vatsaan oli kuulunut lapsi-

veden läpi jotakin pehmeää, matalaa ja eteeristä? Improvisoitu tuutulaulu oli jo mieluisampi.

Vähitellen Lulusta tuli helpommin hoidettava. Pääsin pisteeseen, jossa saatoin jättää lapsen hetkeksi hoitoon – eikä vapaahetkeä tarvinnut enää käyttää univelan maksuun. Pääsin taas soitto-tunnille.

Loppusyky oli suoranaista musiikkiruuhkaa. Perustin kavereineni kansanmusiikkiyhtyeen nimeltään Lohtutorttu. Sen treenien lisäksi kävin nokkahuiluyhtyeemme harjoituksissa soittamassa ragtimea, renessanssikamaa ja Maki Ishiitä.

Suurin ja aivan ihana projekti oli Kuusankosken kirkkomusiikkiviikon loppukonsertti marraskuussa. Esitimme Bachin kantaatin BWV 106 Gottes Zeit ist die allerbeste Zeit Credo-kuoron kanssa - periodisoittimin! Tunnustan: melkein itkin ilosta ensimmäisten harjoitusten jälkeen. Päästä tekemään jotakin niin kaunista loistopurukalla, ihan täällä Kouvolassa!

Kun viime viikolla teki mieli soittaa, sain neronleimauksen. En varmasti ole ainoa nokkahuilisti, jolla on kaapissaan kavereilta huumorilahjoina saatuja muovisia saksalaispillejä. Yksi on sähkönsininen, toinen Nalle Puh -kuviainen.

Annoin Lulun valita. Hän hoksasi heti, mihin päähän hunajakeltaista huilua kuuluu puhaltaa. Ihmeellistä oli, että hän alkoi käyttää kieltään automaattisesti. Duu duu! Pikkuinen osasi jo ensi hetkestä enemmän kuin moni nokkista alakoulussa soittanut.

Mitäs me tytöt, nokkahuilistit, dueton soittajat, ajattelin. Näin se saattaa alkaa.

Kirjoittaja on ollut nokkahuiluharrastaja Kouvolassa vuodesta 1987.

Suomen nokkahuiluseura toivottaa jäsenilleen mitä parhainta vuotta 2014!

Perustettu vuonna 2008
Kotipaikka: Helsinki
Jäsenmäärä (11/2013): 70

Hallitus kaudella 2013:

Eero Saunamäki, puheenjohtaja
puheenjohtaja@nokkahuilu.fi

Petri Arvo, varapuheenjohtaja

Anna Saunamäki, sihteeri
sihteeri@nokkahuilu.fi

Reetta Varjonen-Ollus, talousvastaava

Riikka J. Holopainen, jäsen

www.nokkahuilu.fi